

Wojewódzki Inspektorat
Ochrony Roślin i Nasiennictwa
w Poznaniu

Sprawozdanie z działalności

Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa

w Poznaniu Oddziału w Gostyniu w 2024 roku

Gostyń, 2024 r.

Anna Lutyńska

Zadania realizowane przez Inspekcję obejmują: - sprawowanie nadzoru nad zdrowiem roślin, zapobieganie zagrożeniom dla zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska, związanym z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin i nadzorem nad wprowadzaniem do obrotu nawozów oraz nadzór nad wytwarzaniem, oceną, stosowaniem i obrotem materiałem siewnym.

1.Rejestr podmiotów profesjonalnych.

Podmioty produkujące ziemniaki na powierzchni powyżej 1,5 ha są zobowiązani do uzyskania wpisu rejestru podmiotów profesjonalnych. Do 30 kwietnia każdego roku należy składać wnioski aktualizujące dane w ww. rejestrze. Jeśli dane uległy zmianie w stosunku do poprzedniego roku. Kontrole zdrowotności przeprowadza się przede wszystkim u zarejestrowanych przedsiębiorców. Wymóg rejestracji dotyczy producentów roślin dużego ryzyka fitosanitarnego, będących żywicielami organizmów kwarantannowych. Rejestr przedsiębiorców jest dynamiczny, w roku 2024 r. zarejestrowano nowych przedsiębiorców, a także wyrejestrowano wcześniej wpisanych, którzy rezygnowali z prowadzenia upraw wymagających rejestracji.

2. Kontrola towarów eksportowanych z Polski.

Elektroniczne świadectwa fitosanitarne mogą być wydawane tylko za pomocą unijnego systemu informatycznego TRACES-NT. Warunkiem uzyskania dostępu do systemu jest samodzielne założenie konta logowania przez podmioty. Wniosek o wydanie świadectwa fitosanitarnego w formie elektronicznej składa się w systemie TRACES. Lista krajów akceptujących elektroniczną formę świadectwa wydłuża się. Obecnie są to między innymi: Argentyna, Kostaryka, Chile, Izrael, Meksyk, Panama, Peru, Sri Lanka, Tunezja, USA, Wybrzeże kości słoniowej.

W 2024 roku w Oddziale w Gostyniu wydano ogółem 13 świadectw fitosanitarnych dla eksportu, m.in. do Ukrainy, Wielkiej Brytanii, Macedonii. Eksport dotyczył bawełny mineralnej, grochu siewnego, pszenicy zwyczajnej.

3. Rejestrowanie podmiotów prowadzących obrót i konfekcjonowanie.

Do zadań Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w ramach nadzoru nad konfekcjonowaniem i obrotem środków ochrony roślin należy rejestrowanie przedsiębiorców prowadzących taką działalność oraz kontrola miejsc prowadzenia działalności. Rejestrowanie przedsiębiorców prowadzących konfekcjonowanie i obrót środkami ochrony roślin, zgodnie z wymogami polega na wpisywaniu wyżej wymienionych przedsiębiorców do rejestru działalności regulowanej. Rejestr prowadzony jest przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa właściwego ze względu na siedzibę podmiotu. Do końca 2024 roku na terenie powiatu gostyńskiego do rejestru działalności regulowanej wpisanych jest 29 przedsiębiorców, prowadzących działalność gospodarczą w 29 odrębnych punktach obrotu. Na terenie powiatu prowadzona jest sprzedaż hurtowa i detaliczna środków ochrony roślin.

Oddział Gostyń sprawuje nadzór nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin. W ramach tego nadzoru inspektorzy przeprowadzili następujące kontrole:

- 28 kontroli w punktach obrotu detalicznego i hurtowego środków ochrony roślin, w punktach prowadzących obrót materiałem siewnym, na targowiskach i w innych miejscach, gdzie jest lub może być prowadzony obrót środkami ochrony roślin i zaprawionym materiałem siewnym.
- W marcu 2024 r. odbyła się międzynarodowa operacja pod nazwą „SILVER AXE X” która była prowadzona pod patronem EUROPOLU – Europejskiego Urzędu Policji. Akcja ta miała na celu wykrycie nieprawidłowości w obrocie środkami ochrony roślin. Opierała się na jednoczesnej kontroli w większych punktach obrotu środkami ochrony roślin w całej Polsce i krajach biorących udział w akcji. Ważnym elementem nadzoru nad obrotem środkami ochrony

roślin jest kontrola jakości środków ochrony roślin. Jej celem jest sprawdzenie czy środki znajdujące się w obrocie handlowym w Polsce spełniają wymagania ustalone w procesie ich rejestracji m.in. czy są odpowiedniej jakości.

Do badań kontrolnych pobierane są środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu w naszym kraju przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyprodukowane przez polski przemysł oraz pochodzące z importu.

Inspektorzy Oddziału w Gostyniu, zgodnie z harmonogramem ustalonym przez Głównego Inspektora, pobrali w 2024 r. 4 próby środków do badań jakościowych w ramach kontroli podstawowej.

- 94 kontrole stosowania środków ochrony roślin, szczególnym nadzorem objęto gospodarstwa wielkoobszarowe i towarowe. Kontrole obejmowały towarową produkcję roślinną, magazyny płodów rolnych, strefy ochronne źródeł i ujęć wody oraz inne miejsca, gdzie stosowanie środków ochrony roślin może być ograniczone lub zabronione (np. w pobliżu dróg publicznych, pasiek, plantacji roślin zielarskich, wód powierzchniowych).
- 1 kontrola w miejscach zaprawiania materiału siewnego.
- 2 kontrole w miejscach, gdzie stosowanie środków ochrony roślin jest ograniczone -szpitale, przedszkola, szkoły podstawowe.

4. Szkolenia dla osób zajmujących się obrotem, konfekcjonowaniem oraz stosowaniem środków ochrony roślin.

Prowadzenie szkoleń w zakresie środków ochrony roślin wymaga wpisu do rejestru:

- przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin lub podmiotów niebędących przedsiębiorcami, prowadzących szkolenia w zakresie środków ochrony roślin.

W Wielkopolsce na koniec roku 2024 do prowadzenia szkoleń w zakresie ochrony roślin Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Poznaniu upoważnił 25 jednostek organizacyjnych. Na terenie powiatu gostyńskiego jest 1 jednostka upoważniona do prowadzenia szkoleń, jest to ZSR ODiDZ w Grabonogu. Szkolenia na terenie powiatu prowadzą także SNTiTR Oddział w Kaliszu, Izba Rolnicza oraz WODR w Poznaniu.

Upoważnione jednostki mogą organizować szkolenia w zakresie:

- integrowanej produkcji roślin;
- doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin;
- stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie;
- stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym montowanym na pojazdach szynowych lub innym sprzętem stosowanym w kolejnictwie;
- stosowania środków ochrony roślin sprzętem agrolotniczym;
- stosowania środków ochrony roślin metodą fumigacji.

W/w szkolenia obejmują szkolenia podstawowe oraz szkolenia uzupełniające dla osób, które ukończyły szkolenie podstawowe. Zaświadczenia o ukończeniu szkolenia podstawowego oraz uzupełniającego w wyżej wymienionych zakresach są ważne przez okres 5 lat od dnia ukończenia szkolenia. Szkolenia w zakresie badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, obejmują wyłącznie szkolenia podstawowe. Wydane zaświadczenie o ukończeniu ww. szkolenia ważne jest bezterminowo.

5. Badania pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych.

W związku ze sprawowanym przez Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa nadzorem nad prawidłowym stosowaniem środków ochrony roślin, w roku 2024, podobnie jak w latach poprzednich, inspektorzy pobierali próby płodów rolnych do badań na pozostałości środków ochrony roślin. Koszty przeprowadzonych badań zostały pokryte z budżetu państwa w ramach dotacji. Próby płodów rolnych z Wielkopolski zostały przebadane przez Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu, Zakład Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin, Instytut Ogrodnictwa

w Skierniewicach oraz Centralne Laboratorium Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Ocena uzyskanych wyników prowadzono w oparciu o Rozporządzenie (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów (NDP) w żywności i paszach pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni. W powiecie gostyńskim w roku 2024 objęto badaniami uprawy: sałata, truskawka, pszenica, pszenżyto, żyto. W pobranych próbach nie stwierdzono przekroczenia NDP.

6. Monitoring zużycia środków ochrony roślin.

Monitoring objął uprawę: ogórka szklarniowego. Główny Urząd Statystyczny wylosował próbę statystyczną dla Wielkopolski, obejmującą gospodarstwa osób fizycznych i osób prawnych, wraz z imieniem, nazwiskiem oraz adresem gospodarstwa. Inspektorzy Oddziału Gostyń sporządzili ankietę. Na podstawie sporządzonych ankiet w całej Polsce określany jest poziom zużycia substancji aktywnych w poszczególnych uprawach.

7. Badania sprawności technicznej opryskiwaczy.

Jednostki upoważnione do przeprowadzania badań. Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora na rok 2024, w jednostkach tych przeprowadza się co najmniej jedną kontrolę kompleksową w celu sprawdzenia rzetelności i zgodności prowadzonej działalności z wpisem do rejestru oraz prawidłowości prowadzenia dokumentacji. Kontrola uwzględnia m.in. weryfikację wykonywania badań opryskiwacza przez daną stację kontroli opryskiwaczy w miejscu przeprowadzenia badań. Badania sprawności technicznej opryskiwaczy w Wielkopolsce przeprowadza 39 Stacji Kontroli Opryskiwaczy. Na terenie powiatu gostyńskiego badania wykonują: KMPS Siedlec Krzekotowice 44, 63-830 Pępowo Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Pogorzeli Techniczno-Handlowa Obsługa Rolnictwa „TORAL” Elżbieta Krupa Gostyń. Inspektorzy Oddziału w Gostyniu przeprowadzili w 2024 r. na terenie powiatu gostyńskiego 1 kontrolę stacji badających opryskiwacze. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

8. Nadzór nad wytwarzaniem, oceną i obrotem materiałem siewnym

W 2024 roku na terenie powiatu gostyńskiego oceną polową objęto 108 plantacji roślin rolniczych na powierzchni 195,38 ha, były to plantacje: pszenicy ozimej, pszenicy jarej, jęczmienia ozimego, jęczmienia jarego, żyta, pszenżyta ozimego i jarego, owsa, trawy, bobowate grubo- i drobnonasienne i facelia błękitna.

Skontrolowano 9 kwalifikatorów akredytowanych podczas oceny 41 plantacji nasiennych.

Próbobiorcy urzędowi Oddziału w Gostyniu w 2024 r. pobrali 381 prób materiału siewnego do oceny laboratoryjnej. Wszystkie spełniały wymagania jakościowe.

9. Kontrola materiału siewnego

Obrót materiałem siewnym mogą prowadzić przedsiębiorcy wpisani do ewidencji przedsiębiorców dokonujących obrotu materiałem siewnym oraz podmioty wpisane do ewidencji dostawców. W 2024 roku do ewidencji przedsiębiorców na terenie powiatu gostyńskiego wpisanych było 40 przedsiębiorców, a do ewidencji dostawców 12. Przeprowadzono 31 kontroli w jednostkach wytwarzających, przechowujących i prowadzących obrót materiałem siewnym. W ramach kontroli obrotu materiałem siewnym na obecność nasion zmodyfikowanych genetycznie w 2024 roku pobrano 7 prób kukurydzy i 2 próby rzepaku. Badania przeprowadzone w Centralnym Laboratorium Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa nie wykazały obecności nasion zmodyfikowanych genetycznie. W trakcie kontroli materiału siewnego będącego w obrocie skontrolowano: 53 partii zbóż o masie 466,9 tony, 59 partii warzyw o masie 45,9 kg.

10. Kontrola materiału siewnego na obecność organizmów genetycznie modyfikowanych

Kontrolę przestrzegania zakazu uprawy kukurydzy modyfikowanej genetycznie prowadzi Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa. W 2024 r. na terenie powiatu gostyńskiego przeprowadzono 10 kontroli w tym zakresie. Kontrole polegały na sprawdzaniu dokumentów zakupu faktur oraz etykiet nasiennych z opakowań jednostkowych materiału siewnego. Pobierano także próby do analiz laboratoryjnych w Centralnym Laboratorium w Toruniu – pobrano 10 takich prób. W wyniku przeprowadzonych kontroli na terenie naszego powiatu nie stwierdzono uprawy kukurydzy genetycznie modyfikowanej.